
ORSZÁGOS EPIDEMIOLÓGIAI KÖZPONT

Epinfo

Epidemiológiai Információs Hetilap

A 2009. évi inter-szezonális influenza surveillance működtetése	233
Fertőző betegségek adatai	239

HAZAI INFORMÁCIÓ

A 2009. ÉVI INTERSZEZONÁLIS INFLUENZA SURVEILLANCE MŰKÖDTETÉSE
(Az Országos Epidemiológiai Központ 8008/41/2009. sz. körlevele.)

Tekintettel a 2009. április közepén az amerikai kontinensen felbukkant új influenzavírusra, amely emberről emberre is képes terjedni, az Egészségügyi Világszervezet és az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ javaslatára az Országos Epidemiológiai Központ, mint Nemzeti Influenza Surveillance Központ **az influenza szezonális időszakán túl is folytatja a klinikai és virológiai adatok gyűjtését.** A surveillance megerősítését célozza az is, hogy az EU elrendelte az új influenzavírus által okozott humán megbetegedések egyedi bejelentését, amelynek hazai eljárásrendjét az országos tisztifőorvos 2858/10/2009. számú körlevele tartalmazza.

Az interszezonális influenza surveillance működtetésének **célja az új vírus hazai megjelenésének korai detektálása.**

Az interszezonális influenza surveillance működésének szempontjai a 2009. év 21. hetétől visszavonásig az alábbiak

a) Klinikai adatgyűjtés

Kérem, hogy a kerületi/kistérségi tisztifőorvosok kérjék fel a szezonban már figyelo szolgálati jelentést küldő házi orvosokat/házi gyermekorvosokat, hogy **2009. év 21. hetétől folytassák az adatszolgáltatást.**

A figyelőszolgálatban résztvevő orvosoknak hetente kell jelenteni az alábbi adatokat:

- az adott héten orvoshoz forduló betegek száma (**betegforgalom**);
- az adott héten **influenzaszerű tünetekkel** orvosnál jelentkezők száma korcsoportonként.

Az influenzaszerű megbetegedések (**ISZM**) **esetdefiníciója nem változott** a szezonális időszakra megadotthoz viszonyítva:

- A tünetek hirtelen megjelenése, **ÉS**

Az alábbi négy általános tünet legalább egyike:

- Hőemelkedés vagy láz
- Rossz közérzet
- Fejfájás
- Izomfájdalom, **ÉS**

Az alábbi három légzőszervi tünet legalább egyike:

- Köhögés
- Torokfájás
- Légszomj

Az orvosok **minden hétfőn 12 óráig** e-mailben/faxon/telefonon szolgáltatnak adatokat az ÁNTSZ területileg illetékes kerületi/kistérségi intézetének. Az ÁNTSZ telefonvonalainak leterheltsége miatt célszerű lenne az elektronikus adatszolgáltatást szorgalmazni mindazon orvosok esetében, akik e-mail címmel rendelkeznek.

A figyelőszolgálatból származó adatok az ÁNTSZ valamennyi kerületi/kistérségi intézetében az EFRIR influenza alrendszerében kerülnek rögzítésre. A 21. hétre vonatkozó adatokat **2009. május 25-26-án kell rögzíteni**. A „**Figyelőszolgálati jelentés**” felvitele hétfőn egész nap, illetve kedden 12 óráig tart. Ettől **eltérni kizárólag** az OEK Járványügyi osztálya által kiadott előzetes értesítés esetén lehetséges.

b) Virologiai adatgyűjtés

Az Országos Epidemiológiai Központ a szezonális időszakban az **influenza surveillance részeként** az egész ország területére kiterjedően **virológiai adatgyűjtést is végzett**, amelyben a földrajzi régiókat reprezentáló, **84** – figyelőszolgálati jelentésre is kijelölt – házi orvos vett részt.

A Nemzeti Pandémiás Tervben foglaltaknak megfelelően a pandémiás készütség ezen időszakában különösen nagy a jelentősége az influenza-szerű megbetegedések kóroki monitorozásának.

Ezért kérem Tiszti Főorvos Asszonyt/Urat, hogy **vizsgálja felül, és értékelje** az eddig közreműködött **sentinel orvosok munkáját** (együtműködési hajlandóság, beküldött minták száma stb.) valamint illetékességi területén összességében legalább **50%-kal növelje** meg a virológiai **mintavételezést** rendszeresen **végző orvosok számát**.

A sentinel orvosok kiválasztásánál az alábbi fő szempontokat kell figyelembe venni:

- figyelőszolgálatban résztvevő orvos legyen, vagyis klinikai adatokat is szolgáltatasson;
- az orvosi rendelő, vagy a minták gyűjtésére szolgáló hely **elérhető legyen gépkocsival** a minta beszállításával megbízottak számára (télen-nyáron),
- az orvosnak legyen **élő e-mailes elérhetősége**, a gyors és közvetlen információáramlás érdekében (az eredményeket a laboratórium elektronikus úton küldi ki, egyéb fontos információk, tájékoztatók így kerülnek kiadásra, az orvos kérdéseket tehet fel, felvetheti problémáit stb.).

A felkért házi orvosok feladata, hogy az influenzaszerű tünetekkel újonnan jelentkező betegektől vizsgálati anyagot vegyenek, amelyet az e célra szerződött futárszolgálat/gépkocsi szállít az OEK Légúti vírus osztályára.

Az újonnan felkért sentinel orvosok adatait tartalmazó táblázatot az OEK Járványügyi osztályára, Kaszás Katalin e-mail címére (kaszas.katalin@oek.antsz.hu) kérem megküldeni **2009. május 26-ig**.

A mintavétel módja

A **virológiai vizsgálatra** az orrból (vékony pálca) és garatból (vastag pálca) származó minta vétele steril mintavevő pálca segítségével történik. A tamponokat a Vírus-Transzport-Medium (VTM) tartalmú centrifugacsőbe kell helyezni, és 5-10 másodpercig tartó alapos forgatással a levett váladékot és sejteket a folyadékba kell mosni. **Mind az orrból, mind a garatból származó mintát ugyanabba a VTM-be kell mosni!** Ezután a tamponokat el kell távolítani a VTM-et tartalmazó csőből, és a csövet le kell zárni. Az így vett mintát +2 - +8°C között kell tárolni, és a mintavételtől számított 24 órán belül el kell juttatni a vizsgálatot végző laboratóriumba. A mintákat tilos mélyhűtőbe helyezni, tilos lefagyasztani!

A mintavételi csomag a következő eszközöket tartalmazza:

mintaküldésre alkalmas csomagolórendszer

- 1 db papírdoboz

- 1 db műanyag kupakos cső nedvszívóval,

1 db 5 ml-es centrifugacső VTM-mel,

2 db steril mintavevő pálca,

1 db mintavételi eljárás.

A sentinel orvosok adatait már tartalmazó vizsgálatkérő lap elektronikusan, „pdf” formátumban kerül kiküldésre a koordinátorokhoz, amelyet ki kell nyomtatni és a mintavételi csomag mellé tenni.

A mintavétel lehetőleg a mintaszállítás napján, vagy az előző munkanapon történjen. A vizsgálatban résztvevő orvosok minden héten az esetdefiníciónak megfelelő betegtől vegyenek vizsgálati anyagokat virológiai vizsgálat céljára.

A mintavételhez szükséges eszközöket, segédanyagokat az OEK biztosítja, és azokat a régiós intézetek megyei illetékességű munkatársai juttatják el a sentinel orvosokhoz. A mintavétel részletes leírását tartalmazza a Légúti vírus osztály által készített oktató CD. A CD tartalma megtekinthető az OEK honlapján is.

A minták gyűjtésének rendszere

A minták begyűjtéséről az ÁNTSZ regionális intézetei és az Országos Epidemiológiai Központ gondoskodik.

Dokumentáció

A virológiai vizsgálatok céljára vett anyagokhoz csatolni kell az e célra rendszeresített, központilag biztosított kísérőlapot (névre szólóan kitöltött vizsgálatkérő lap).

Mikrobiológiai vizsgálatok

A virológiai vizsgálatokat az Országos Epidemiológiai Központ Légúti vírus osztályán (Nemzeti Influenza Referencia Laboratórium) végzik.

Az eredmények közzélése és értékelése

Az OEK Légúti vírus osztálya **a leleteket csak e-mailben** küldi meg a **sentinel orvosoknak** és az influenza-koordinátoroknak. Adatvédelmi szempontok miatt a kiküldendő leletek tartalma megváltozott, a leleteket a beküldő orvosok a **naplósám** alapján tudják azonosítani. (A hagyományos beküldésből származó minták leletei postai úton kerülnek kiküldésre.)

A Légúti vírus osztály minden héten kedden 16 óráig az előző héten beérkezett minták számáról és a pozitív eredményekről (az OEK Járványügyi osztálya által meghatározott, összesített adatokat tartalmazó) táblázatos formában értesíti az OEK Járványügyi osztályát.

Az OEK Járványügyi osztálya az influenza figyelőszolgálatból rendelkezésre álló morbiditási és virológiai vizsgálatok alapján minden héten **szerdán 14 óráig** minősíti az influenza aktivitást, és erről szakmai tájékoztatást ad ki az OEK internetes és az ÁNTSZ intranetes honlapján.

c) Az új influenza A (H1N1) vírus okozta megbetegedések surveillance-a

Az országos tiszti főorvos 2858/10/2009. számú körlevele tartalmazza az új influenzavírus okozta humán megbetegedések felderítésére és jelentésére vonatkozó eljárásrendet. Ezúton kérem, hogy hívják fel **valamennyi** háziorvos/házi gyermekorvos figyelmét arra, hogy az új influenza A (H1N1) vírus terjedésének kiszélesedésével egyre nagyobb a valószínűsége, hogy a kórokozó Magyarországra is bekerül.

Tekintettel arra, hogy a járványügyi helyzet napról napra változik, folyamatosan nő azon országok száma, ahol a vírus helyi terjedése bizonyítható. Az orvosokat folyamatosan tájékoztatni kell a járványügyi helyzet alakulásáról, és nyomatékosan fel kell hívni a figyelmüket arra, hogy influenza-gyanús megbetegedések esetén, pneumónia, súlyos légúti megbetegedés, továbbá ismeretlen eredetű akut légúti megbetegedést követő haláleset kórismézését követően egészítsék ki az anamnézist azzal a kérdéssel, hogy járt-e a beteg megbetegedését megelőző 7 napon belül külföldön. Ha igen, és olyan területen járt, ahol az új influenza A (H1N1) vírus az emberek között terjed, akkor a betegről vizsgálati anyagot (légúti mintát: orr, torok, és 1. vér) kell küldeni az OEK Légúti vírus osztályára, továbbá az **esetet be kell jelenteni telefonon** az ÁNTSZ kerületi/kistérségi intézetének).

A mintavételezéshez az OEK valamennyi kerületi/kistérségi intézet számára olyan mennyiségű vírus transzport táptalajt biztosít, amely már elegendő arra, hogy **valamennyi egészségügyi szolgáltatónál legyen mintavételi eszköz**. Külön figyelmet kell fordítani arra, hogy az **ügyeleteken, a sürgősségi ellátást biztosító osztályokon és a kijelölt fertőző osztályokon is álljon rendelkezésre mintavételi egységcsomag**. Amennyiben a szerológiai vizsgálat céljára beküldendő vérvételi eszközök nem kerülnének felhasználásra, azok a későbbiek folyamán minden olyan fertőző betegség esetében is felhasználhatók, amelynél a diagnosztikus vizsgálat az OEK-ben történik.

d) Influenzaszerű megbetegedések halmozódása

- ✓ Ismételten fel kell hívni a házi orvosok/házi gyermekorvosok figyelmét arra, hogy az influenzaszerű megbetegedések halmozódása, továbbá más, ismeretlen eredetű vagy a szokásosnál súlyosabb klinikai tünetekkel járó légúti megbetegedések (pneumónia) halmozódása esetén azonnal, telefonon tájékoztatni kell az ÁNTSZ területileg illetékes kerületi/kistérségi intézetét. Munkaidőn túl és ünnepnapokon az ÁNTSZ illetékes regionális intézetének ügyeletét kell értesíteni.
- ✓ Az ÁNTSZ kerületi/kistérségi intézete az influenza-gyanús megbetegedések halmozódásának észlelésekor (bejelentés alapján, vagy a figyelemmel kísért adatok elemzése útján) haladéktalanul megkezdi a járványügyi vizsgálat elvégzését, amelynek során gondoskodik vizsgálati anyagok vételéről és laboratóriumba juttatásáról. A régiós intézet Járványügyi osztálya a területileg illetékes régiós laboratóriumban végzett vizsgálatokról minden héten összesített táblázatot küld az OEK Járványügyi osztályára, nemleges válasz esetén is.
- ✓ Influenzaszerű megbetegedések halmozódásának észlelésekor az ÁNTSZ kerületi/kistérségi intézete haladéktalanul értesíti a regionális intézet járványügyi osztályát, és ezzel egyidejűleg rögzíti a járványadatait az EFRIR Influenza alrendszerében a „*Lokális influenza-járvány felvitele*” űrlapon. ([EFRIR / Epidemiológiai felügyeleti rendszerek / Influenza / Influenza kiegészítő jelentések / Járvány nyilvántartás](#))

Kapcsolattartás

Az interszezonális influenza surveillance során az ÁNTSZ területi intézeteiben kijelölt helyi (megyei szintű) koordinátorok napi, illetve heti kapcsolatot tartanak fenn az orvosokkal és az OEK Járványügyi osztályával.

Az interszezonális surveillance működése idején a területi kapcsolattartásra kijelölt személyek az OEK részéről:

Járványügyi osztály - Dr. Molnár Zsuzsanna (molnar.zsuzsanna@oek.antsz.hu),
- Kaszás Katalin (kaszas.katalin@oek.antsz.hu).

Légúti vírus osztály - Rózsa Mónika (rozsa.monika@oek.antsz.hu) és
- Petukov Gergely (petukov.gergely@oek.antsz.hu)

Kérem Tiszti Főorvos Asszonyt/Urát, hogy tegyen meg mindent az interszezonális influenza surveillance sikeres működése érdekében.

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A 2009. május 4. és május 10. közötti időszakban bejelentett heveny fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a **salmonellosis** és **campylobacteriosis** esetek száma nem tért el lényegesen az utolsó ötnapos munkahéten – a 17. héten – regisztrálttól. Sem a salmonellosis, sem a campylobacteriosis bejelentések száma nem mutat lényeges eltérést a 2003-2007. évek megfelelő hetét jellemző középértékhez képest. Mérsékelten kevesebb **enteritis infectiosa** esetről érkezett jelentés, mint az előző évek megfelelő időszakában.

A 19. héten hat, az előző hetivel közel azonos számú **vírushepatitis** megbetegedést jelentettek. A megbetegedések szórványosan, öt megyében fordultak elő.

A **légúti fertőző betegségek** közül a héten nyilvántartásba került **scarlatina** és **varicella** esetek száma nem mutat lényeges eltérést a teljes munkaheteken regisztrálthoz képest, a korábbi évek azonos időszakával összevetve mindkét betegség járványügyi helyzete kedvező volt.

A héten **négy pertussis megbetegedés** került a nyilvántartásba. A megbetegedések egy Veszprém megyei településen zajló családi halmozódáshoz tartoznak (l. 18. heti jelentést). A járványhoz tartozó, nyilvántartásba került esetek száma 7-re emelkedett. Valamennyi betegnek elhúzódó köhögési panaszai voltak. Két fő kórházi kezelésre szorult. Az első beteg tünetei 2009. **január 29-én** kezdődtek, az utolsó megbetegedés kezdete **március 30.** volt.

Öt beteg diagnosztikus laboratóriumi vizsgálata megtörtént, melynek eredménye szerint **három esetben akut parapertussis és két betegnél akut pertussis fertőzés igazolható.** A laboratóriumi vizsgálatok, és valamennyi beteg oltási anamnézisének tisztázása tovább folytatódik.

Ezen a héten **mumpsz, morbilli, rubeola** megbetegedés nem fordult elő.

Meningitis purulenta diagnózissal két beteget jelentettek a héten, közülük egy esetben már igazolódott a **B szerocsoportú N.meningitidis** kóroki szerepe. Három **encephalitis infectiosa megbetegedés** közül egyet kullancsencephalitis-vírus okozott Zala megyében.

A 17. hetinek a duplájára emelkedett a **Lyme-kór** bejelentések száma és úgyszintén duplája volt a 2003-2007. évek azonos időszakát jellemző medián értékének. Az esetek 10 megye területén kerültek regisztrálásra, a legtöbb megbetegedést Heves megyében észlelték.

A 19. héten két **Q-láz** megbetegedésről érkezett jelentés, ezzel az év eleje óta regisztrált esetek száma 11-re emelkedett. A Fejér megyei beteg (56 éves) állattenyésztéssel foglalkozik egy tehenészeti telepen. A Nógrád megyei beteg fertőződésére vonatkozó információval jelenleg még nem állnak rendelkezésre.

EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM
Eng.sz.: 87104/1975

MINISTRY OF HEALTH
OF THE HUNGARIAN REPUBLIC

A tárgyhéten regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases registered current week in Hungary (+)

19/2009.sz.heti jelentés (weekly report)

(2009.05.04– 2009.05.10.)

Betegség Disease	a 19. héten (week)			az 1 – 19. héten (week)		
	2009.05.04- 2009.05.10.	2008.05.05- 2008.05.11.	Medián 2003- 2007	2009.	2008.	Medián 2003- 2007
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus*	-	-	-	-	-	-
Botulizmus	-	-	.	4	3	.
Salmonellosis	87	81	82	1191	1109	1345
Dysentheria	-	2	3	20	16	26
Dyspepsia coli	-	-	-	9	9	24
Egyéb E.coli enteritis	1	-	-	12	6	18
Campylobacteriosis	78	74	79	1320	1136	1679
Yersiniosis	-	1	-	23	19	21
Enteritis infectiosa	706	779	751	15651	15266	15385
Hepatitis infectiosa	6	4	11	125	130	203
AIDS	-	1	-	8	9	8
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acute flaccid paralysis	-	-	-	1	3	5
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	4	-	1	13	4	11
Scarlatina	60	84	91	1252	1976	1799
Morbilli	-	-	-	2	4	3
Rubeola	-	-	1	4	5	28
Parotitis epidemica	-	-	2	24	45	51
Varicella	1350	1416	1536	25317	19522	27641
Mononucleosis inf.	24	15	24	430	346	479
Legionellosis	-	-	-	11	6	16
Meningitis purulenta	2	6	4	106	98	105
Meningitis serosa	1	3	2	23	17	25
Encephalitis infectiosa	3	1	2	31	24	33
Creutzfeldt-J.-betegség	-	1	-	17	10	5
Lyme-kór	25	9	12	132	76	77
Listeriosis	-	-	-	3	3	2
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	1	-	3	8	8
Ornithosis	-	-	-	6	2	8
Q-láz	2	-	-	11	6	4
Tularemia	-	-	-	6	9	13
Tetanus	-	-	-	1	1	-
Vírusos haemorrh. láz	-	1	-	2	4	2
Malaria*	-	-	-	3	-	3
Toxoplasmosis	7	2	2	44	35	50

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2009.05.12.

A tárgyhéten regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases registered current week in Hungary (+)

19/2009. sz. heti jelentés (weekly report)

(2009.05.04. – 2009.05.10.)

Terület Territory	Salmonel- losis	Dysentéria	Campylo- bacteriosis	Enteritis infectiosa	Hepatitis infectios	Scarlatina	Varicella	Mononucl. infectiosa	Meningitis purulenta	Lyme- kór	Parotitis epidemica
Budapest	9	-	4	60	-	16	143	-	-	2	-
Baranya	12	-	8	8	-	8	70	1	-	-	-
Bács-Kiskun	4	-	-	20	-	1	37	-	-	-	-
Békés	1	-	5	48	-	-	59	-	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén	2	-	6	32	-	-	96	2	-	-	-
Csongrád	2	-	11	98	-	2	108	1	-	-	-
Fejér	7	-	5	57	1	1	45	-	-	-	-
Győr-Moson-Sopron	5	-	5	21	-	1	90	2	-	3	-
Hajdú-Bihar	7	-	8	17	1	7	135	1	-	-	-
Heves	2	-	4	26	-	3	54	3	-	5	-
Jász-Nagykun-Szolnok	4	-	-	53	-	4	51	-	-	-	-
Komárom-Esztergom	2	-	2	24	-	3	36	2	-	2	-
Nógrád	2	-	1	23	-	-	30	-	-	1	-
Pest	8	-	9	52	-	9	176	3	1	4	-
Somogy	7	-	4	35	-	-	59	1	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg	-	-	2	2	-	-	27	1	-	1	-
Tolna	6	-	1	28	2	3	35	4	-	3	-
Vas	3	-	1	43	-	-	78	2	-	3	-
Veszprém	3	-	2	44	1	2	12	-	1	-	-
Zala	1	-	-	15	1	-	9	1	-	1	-
Összesen (total)	87	-	78	706	6	60	1350	24	2	25	-
Előző hét (previous week)	66	2	54	627	6	44	1220	20	1	17	1

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

A statisztika készítés ideje: 2009.05.12.

Az Epidemiológiai Információs Hetilap (**Epinfo**)
Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tiszti főorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a Centers for Disease Control and Prevention-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: **www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;**

www.antsz.hu/oek;

az ÁNTSZ dolgozóinak belső hálózatról: http://oek

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Országos tiszti főorvos:

dr. Falus Ferenc

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: dr. Böröcz Karolina

Technikai szerkesztő:

Kissné Sponga Zsuzsanna

OTH Nyomda csoportvezető:

Novák Anikó